

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaе, 1661

4 Dum reddit illicitè, quę co[n]tulit illa manebu[n]t.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

se tradidit, nec promissionem scriptis: sed beneficium ecclesie in manu advocati refutavit. At postquam convaluit, mox se monachum negavit fieri. Quis propter quia de beati Benedicti regula, & præcipue Patris & prædecessoris nostri sancti Gregorii Pape canonica institutio, interdicit monachum ante unius anni probationem esse, iudicamus, & auctoritate Apostolica præcipimus, ut præfatus Presbyter beneficia 1 & altaria recipiat, habeat, & quiete retineat.

1 ¶ Beneficia] In versu exemplaribus, & apud Ivonem (apud quem caput hoc capitulum habetur) legitur, beneficium: sed in glossa non est mutatum.

C. II. ¶ Uxor post propositum continentie dila dimitti non debet.

Item Augustinus ad Bonifacium comitem, epistola 70.

Nos a novimus, nos testes sumus, quod omnes actus publicos, quibus occupatus eras, relinquere cupebas, & te in otium sanctum conferre, atque in ea vita vivere, in qua servi Dei monachi vivunt. Cum ergo te esse in hoc proposito gauderemus, navigasti, uxoremque duxisti. Si conjugem non haberes, dicerem tibi, quod & Tubanus diximus, ut sanctitate continentie viveres: sed utrediam vitam non exhorter, impedimento conjuncti, sine cuius confessione continenter tibi non licet vivere, quia de situ post illa tua verba Tubanus sic ducere non debebat, illa tamen nihil eorum sciens innocenter tibi, & simpliciter nupsit.

¶ Confessionem illi hoc caput ex verbis B. Augustini epist. 70. sed in epistola reddidit. Ita autem interpretatur.

Exce iste corde concepti se monachum fieri, & ore pronunciant, se vel in otium sanctum conferre, non tamen postea coacti est suscipere quod corde concepti, & ore pronunciant. Auctoritas illa Alexander sicca confirmavit B. Gregorii, & beati Benedicti, præbandis annuus subdit, sed notu: ignota vero triennium conceditur.

C. III. 1 ¶ Ante probationem triennis nullus in monasterio suscipiatur.

Unde ex decreto Bonifacii.

Si quis incognitus monasterium ingredi voluerit, ante triennium monachi habitus ei non præstetur. Esti intra tres annos, aut servus, aut libertus 2 colonus & quaratur a Domino suo, reddatur ei cum omnibus quæ nulli, fide tamen accepta de impunitate. Si autem intra triennium non fuerit requisitus, postea quaratur non potest, nisi sit tam longè, quod inveniri non possit. Sed 3 tantum ea, quæ in monasterium adduxerit, Dominus servi recipiat.

1 ¶ Caput hoc etiam in Damascia citatur ex Bonifacio. A Bonifacio autem & Ivone, & in plerisque versibus exemplaribus Gratiani tribuitur concilio Theodosio. Sed in nullo eorum, quæ impressa, aut manuscripta habentur, invenimus est, eadem tamen fere sunt in capitularibus, & apud Iulianum antecessorem novella 123. cap. 12.

2 ¶ Libertus] Sic emendationem est ex aliquot manuscriptoribus, & ex hoc indicatio, quam Iulianus habuit etiam auctor glossæ, Antiqua legitur liber.

3 ¶ Sed tantum] Hac addita sunt ex hinc indicatio.

QUÆSTIO III.

¶ Ubi dicitur quæritur, an post traditionem si ei sua cum licentia Abbatis ad propria d. redire, facile monstratur, non possit fieri. In hoc etiam redire criminisum est. Qui autem manu facti factorem dignis obviare, cum potest, consensit. Hic autem non solum non obviat, sed etiam permittendo suaver existit. Non ergo licet Abbati dare licentiam abbas retrò abeundi: nec

1 Supra cap. 10. & part. c. 18. b. Novell. 5. cap. 2. & apud Iulianum concessit. novell. 123. cap. 12. cap. 15. c. 207. Euseb. lib. 1. cap. 20. l. 1. c. 41. Parm. lib. 3. cap. 1. c. 4. vel columnas. d. al. prova.

illi licet utique retrosum abire, quia ex quo semel se Abbati subiecit absque eius permissione nihil agere potest.

QUÆSTIO IV.

1 ¶ Autem sine licentia Abbatis de monasterio discesserit, quartus, utrum sua sine ei reddenda, an non. Sed possessiones, & res ecclesie traditas qualiter modo alienare nec Abbatis, nec alius licet.

C. I. ¶ Honore privetur, qui de iure ecclesie aliquid alienare præsumpsit.

Unde Symmachus Papa. [possessiones a, quas unumquisque, &c.] & iterum in synodo Romana 3. c. 6.

¶ Quicunque b. Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum oblitus Dei, & decreti huius immemor 1 in constitutum præfens committens, prædium 2 ecclesie, magnum vel exiguum, vel quidquam de iure ecclesie alienare tentaverit, & donator, & alienator, & venditor honoris sui amissione multetur.

1 ¶ Immemor] In concilio ipso sequitur, cuius Romana civitatis sacerdotis volumus religionis nexibus devinciri. Nam, ut supra 12. q. 2. non liceat, autem est in ea synodo Romana tantum ecclesia legem Symmachus præscripsit.

2 ¶ Prædium] Hoc loco nonnulli verbum sexti capitis, eorum loco referuntur hoc ex titulis epistolæ concilio: omnino, caput hoc ex verbis illius synodi suo modo collectæ aptavit.

C. II. ¶ PALEA. [Item Gregorius Anthimo Subdiacono, lib. 11. epist. 21.]

¶ Ratio e nulla permittit, ut propriis cuiusquam usus applicetur, quod pro communi utilitate datum esse cognoscitur.

C. III. ¶ Qui revocandum putat, quod ecclesiasticulis, sacrilegii crimen incurrit.

Item Ambrosius lib. 2. de penitentia, c. 9.

¶ Sunt qui opes suas tumultuario mentis impulsu, non iudicio perpetuo, ubi ecclesie contulerunt, postea revocandas putaverunt. Quibus nec prima merces rata est, nec secunda, quia nec prima iudicium habuit, & secunda habuit sacrilegium. Sunt, quos penitentia opes suas divisisse pauperibus. Sic eos 1 qui penitentiam agunt, hoc solum timere oportet, ne ipsius penitentiam agant penitentiam.

1 ¶ Sic eos] In originali legitur. Sed eos qui penitentiam agunt, hoc solum penitere non debet, nec ipsius, &c. Sed ob glossam non est emendatum.

C. IV. ¶ Qui sacra, sibi detulit retinere contulerit, sacrilegii crimen committit.

Item Gregorius Sabino Subdiacono, lib. 8. epist. 6.

¶ Sacrilegium d. & contra leges est, si quis quod venerabilibus locis relinquatur, prava voluntatis studiis, suis tentaverit compendiis retinere.

C. V. ¶ Sacrilegi iudicantur, qui ecclesie facultates alienant.

Item Lucius Episcopus ad Gallia & Hispania Episcopos, & epistola. cap. 6.

¶ Omnes ecclesie raptores, atque suarum facultatum alienatores à liminibus sancte matris ecclesie anathematizamus, Apostolica auctoritate pellimus, & damnamus, atque sacrilegos esse iudicamus:

a Supra 16. quæstion. possessiones. b Anselm. lib. 4. cap. 300. Polyb. lib. 6. tit. 15. c Exer. de prebendis, cap. ratio. Ansel. lib. 1. cap. 30. Polyb. cap. 13. tit. 22. d Ansel. lib. 12. cap. 4. Polyb. lib. 30. tit. 12. e Anselm. lib. 12. cap. 4. Euseb. lib. 11. cap. 19. l. 1. v. part. 3. c. 40. & p. 14. c. 89.

C. XIV. P. A. L. E. A.

Item Iginus Papa.

Si quis ecclesiam igne combusserit, & pretium suum pauperibus distribuat.

Hæc palam in uno tantum Vaticano codice habetur, in quo scilicet in vulgatis, & Panormia citatur ex Iginio: à Borebaro autem & Ivo ex decretis Iulii.

¶ Pretium suum. Apud Burchardum l. 19. in c. de sacrilegiis, sic legitur, Incendisti ecclesiam, aut consensisti? si fecisti, ecclesiam restituere, & pretium tuum, id est, vniuersum tuum pauperibus distribue, & quodecim annis per legitimas ferias peniteas.

C. XV. ¶ Iude similis probatur, qui ornamenta surripuit ecclesia. Item Clemens episc. 2. ad Iacobum.

¶ Si forte quisquam Presbyter, sive Diaconus, sacra ministerium vel velum subtrahat, & vendiderit, iude & Ichariote similis estimabitur. Qui propter cupiditatem fecerit hoc opus, noverit se supradicti Iudæ succipitur poenam.

C. XVII. ¶ De eodem.

Item ex penitentiis Theodori.

¶ Penam ecclesiasticam furata vel rapta, reddatur in quadruplum populi verò dupliciter. Si quis aliquid de ministerio sanctæ ecclesiæ furatus fuerit, septem annis peniteat, tres in pane & aqua.

C. XVII. ¶ De eodem. P. A. L. E. A.

Item ex penitentiis Romani.

¶ Si quis clericus furum fecerit capitale, id est, quadrupedem, vel domum fregit, aut quamlibet rem melioris pretii furatus fuerit, septem annis peniteat; laicus quinque. Si quis autem de minoribus semel aut bis furum fecerit, reddat proximo suo, & uno anno peniteat in pane & aqua: si reddere non poterit, tribus annis peniteat.

Similia hæc leguntur apud Burchardum, lib. 11. c. 59. & Ivo p. 3. c. 44.

C. XVIII. ¶ Sacrilegium facit, qui pecuniam ecclesia rapit.

Item Anacleus & episc. 1. c. 2.

¶ Qui rapit pecuniam proximi sui, iniquitatem operatur, qui autem pecuniam, vel res ecclesiæ abstrahunt, sacrilegium faciunt.

C. XIX. ¶ Segregetur ab ecclesia clericus, qui seruum aut discipulum suum ad eam fugientem verbereat.

Item ex concilio Ilerdensi, c. 2.

¶ Nullus clericorum, seruum aut discipulum suum fugientem ad ecclesiam extrahere audeat, vel flagellare præsumat. Quod si fecerit, donec dignè peniteat, à loco, cui honorem non dedit, segregetur. ¶ Si qui clericus in mutam eadem proruperit, prout dignitas officium in tali excessu contumeliam pertulerit, à Pontificè definitus vindicetur.

C. XX. ¶ Qui de atrio vel portibus ecclesiæ fugientem abstrahit, excommunicatur.

Item ex concilio Tribariensi, g. c. 20.

¶ Si quis in contumax, vel superbus timorem Dei, vel reverentiam sanctarum ecclesiarum non habuerit, & fugientem seruum suum, vel quem ipse per-

secutus fuerit, de atrio i ecclesiæ, vel de portibus quolibet modo ecclesiæ adhaerentibus per vim abstraxerit, pro immunitate nongentos solidos Episcopo componat, & ipse publica penitentia iusto a iudicio Episcopi multetur.

¶ Atrio. In duobus vetustis codicibus Gratiani legitur, de atrio: in capitularibus verò, de ecclesia.

Sacrilegium ergo est, quatenus quis facrum ecclesie, vel asserenda sacrum de sacro, vel sacrum de non sacro, vel non facrum de sacro. Dicitur etiam sacrilegium committere, qui videtur & impius manus in clericum iniecit. Porro istud sacrilegium duplicem continet poenam, pecuniariam videlicet & excommunicationis. Pecuniaria eius persolvenda est, ad quæ quædam sacrilegii pertinent.

C. XXI. ¶ De multiplici genere sacrilegii, & poenâ eiusdem.

Unde Ioannes Papa. Clavus scribit omnibus Episcopis.

¶ Quisquis inventus fuerit reus sacrilegii, Episcopis, vel Abbatibus, sive personis, ad quas querimonia sacrilegii iuste pertrahitur, triginta libras examinati argenti purissimi componat. ¶ Sacrilegium committitur, si quis intraverit ecclesiam, vel triginta ecclesiasticos passus, qui in circuitu ecclesiæ fuerint, vel domos, quæ intra predictos passus fuerint, aliquid inde diripiendo, vel auferendo: seu qui injuriam, vel oblationem rerum intulerit clericis arma non ferentibus, vel monachis, sive Deo devotis, omnibusque i ecclesiasticis personis. Capellæ, quæ sunt intra ambitum murorum castellorum, non ponuntur in hac triginta passuum observatione. Similiter sacrilegium committitur auferendo sacrum de sacro, vel non sacrum de sacro, sive facrum de non sacro.

¶ Si e quis domum Dei violaverit, & aliqua sine licentia illius, cui commissa esse dignoscitur, inde abulerit, vel ecclesiasticis personis injuriam fecerit, donec in conventu admonitus legitime satisfecerit, fiat excommunicatione a privatum. Si verò post secundam & tertiam conventionem coram Episcopo satisfacere detrectaverit, sacrilegii periculo ab omnibus obnoxius teneatur: ita ut secundum Apostolum e nemini fidelium misceatur.

¶ Idem. ¶ Si f qui monasteria, & loca Deo dedicata, & ecclesiæ infringunt, & deposita, vel alia quolibet exinde abstrahunt, damnum novies componant, & emunitatem tripliciter, & velut sacrilegi canonice sententia subigantur.

¶ In epistola manuscripta Ioannis octavi, scripta Episcopis & Abbatibus per Narbonensem & Hispanicam provincias constituta, præcipitur observare lex contra sacrilegos in concilio Trecentensi edita, coram Ludovico Imperatore, & quinquaginta tribus Episcopis. Devota autem sunt istius epistolæ verba ab his que recitantur & à Gratiano, & à cæteris collectoribus: sed eadem sententia.

¶ Omnisque ecclesiasticis. Apud Ivoem legitur, devotissimè hominibus, ecclesiasticis personis. Non enim capellæ, quæ intra ambitum murorum castellorum sunt, mittuntur vel ponuntur in hac observatione. Nec multo aliter apud alios collectores.

C. XXII. ¶ Nisi canonice iudicatum Episcopo, qui comprehenderit laicos, excommunicetur.

Item Alexander Papa II.

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

a ad iuxta iudicium. b Anst. l. 1. c. 40. Poly. l. 6. tit. 10. Ivo p. 3. c. 98. Pan. l. 2. c. 80. & 79. c Supra, 1199. ad mensam. Anst. l. 1. c. 12. d al. fore privatum. e i. c. 5. f Anst. l. 1. c. 57. Bar. l. 1. c. 22. Ivo p. 2. c. 124. & p. 4. c. 96. g Semite 21. l. Synodo sub Boreto, c. 3.

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

¶ Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, percussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonice, auctoribus

& cooperatores tanti sceleris anathematizentur, & bona eorum ecclesie ipsius juri perpetuo tradantur. ¶ Si vero in Presbyterum, vel in quemcumque inferiorum gradum clericum hæc eadem præsumpti, canonice poenitentia aque depositioni subiacent. Si contumax fuerit, excommunicetur.

C. XXIII. ¶ Flagellatorum Presbyterorum post iteram admonitionem, si non resipuerint, excommunicentur.

Item Nicolaus Papa Thadæi Archiepiscopo Mediolanensi a.

DE b Presbyterorum flagellatoribus, & occisoribus, & prædombus, scilicet, qui seculari brachio minime cohercentur, juxta præceptum Domini placet, ut fraterno amore conveniantur secundo, ac tertio. Qui si te non audierint, convenienter ecclesia eos sacra communione peiuvare, atque (si in sua obstinatione permanentes, sacerdotalia monita forte contempserint) ab ecclesie compage libi anathematis interdictione, recicare licentiam tribuimus.

¶ Quos etiam resipiscentes tandem digna satisfactione præmissa in gremium matris ecclesie revocari noveris posse.

C. XXIV. PALEA.

[Item ex concilio Moguntino sub Rabano: c. 24.]

VI c Presbyterum occiderit, duodecim i annorum penitentia secundum canones imponatur: at si negaverit, si liber est, cum septuaginta duobus a juret; si autem servus, super duodecim vomeres ferventes se expurget. Convictus vero noxæ usque ad ultimum vite tempus militie a cingulo careat, & abique spe conjugii maneat.

¶ Hac Palea in uno Latium Vaticano Gratiani codice habetur.

¶ Duodecim] Sic in codice Vaticano, & ceteris locis indicatis. In vulgatis Gratiani codicibus legatur, viginti annorum poena.

¶ Cum septuaginta duobus] In concilio ipso legitur, cum duodecim: Burhardus tamen, & Ivo, & codex Vaticanus concordant cum vulgata lectione.

¶ Militie cingulo] Sic etiam in Decretalibus, & apud Burhardum & Ivo. In concilio autem legitur, cingulum deponat, & uxorem amittat.

C. XXV. PALEA.

[Item ex concilio Triburicensi.]

VI d Presbyteri non vadant, nisi stola, aut orario induti. Et si in itinere spoliantur, aut vulnerantur, vel occiduntur, non stola vestui, simplici emendatione solvantur: si autem cum stola, triplici.

C. XXVI. PALEA.

[Item ex eodem, c. 1.]

OMNES e Presbyteri interfectores i compositione Episcopi, aut cujus parochiam pertinent, solvantur ita videlicet, ut medietatem Vuiregaldi 2, ejus Episcopus utilitatis ecclesie, cui præfuit, tribuat, & alteram medietatem in elemosynam illius justè dispertiat: quia nullus nobis ejus hæres proximior videtur, quam ille, qui ipsum domino factavit.

Hæc quoque Palea in uno tantum Vaticano codice habetur. Eff autem in capitularibus unde citatur in Panormia, l. 4. c. 11. & in Decretalibus, sit de parva, c. Presbyteri. In concilio etiam Triburicensi, quod extat, c. 4. habetur quidam similes.

¶ Interfectores] Sic etiam in Panormia. Vaticanus codex habet, interfecit. In capitulari legitur, Presbyteri interfecit Episcopo, ad cujus parochiam pertinent.

a In chronico Mediolan. b Ivo p. 10. c. 20. c Ext. de pan. & remiss. c. 2. Bur. l. 6. c. 7. Ivo p. 10. c. 136. d Prima pars habitus Ca. lib. 6. cap. 163. Bur. lib. 6. cap. 10. Ivo p. 10. c. 139. e Ca. l. 4. c. 11. extra, de panis, cap. Presbyteri. Bur. l. 6. c. 11. Ivo p. 10. c. 140. Pam. l. 1. c. 6.

solvantur secundum capitulare gloriosi facili per nos: ita videlicet, &c. Verum in Decretalibus, & apud Burhardum & Ivo, hoc modo: Presbyteri interfecit Episcopo, ad cujus parochiam pertinent, solvantur ita videlicet, &c. & similia locuta habetur in ceteris Triburicensi, &c. Sed quoniam est in concilio capitis, nihil sibi est habendum: reliqua autem sunt emendata ex locis indicatis.

¶ Vuiregaldi] Antea legatur, Renaldus. Idem datus est ex ceteris locis indicatis, præterquam ex Decretalibus, de abest utrag. vix: legatur tamen in prima collectura.

C. XXVII. ¶ Pro graduum societate munitur, qui clerici vocantur.

Item ex l. 3. Cap. 23.

VI a Subdiaconum occiderit, c. c. solidi, ceteri qui Diaconum, c. c. c. qui Presbyterum, & Episcopum, c. c. c. qui Monachum, c. c. c.

Item ex lib. 6. Cap. c. 90.

VI b occiderit monachum, aut clericum, iniquat. & Deo in monasterio servat, unde vite sue, nunquam ad seculum revertatur. Scilicet publicam penitentiam agat.

C. XXIX. ¶ Quis clericus per se, committitur, & non nisi a Romano Pontifice absolvetur.

Item Innocentius Papa II. in concilio Lateranensi, c. 15.

¶ Si d quis suadente diabolo hujus sacrilegii tentent manus injecerit, anathematis vinculo liberatus nullus Episcoporum illum præsumat absolvere, nisi urgente periculo donec Apostolico constitueretur, & ejus mandatum suscipiat.

¶ Reatum] Sic est emendatione ex codice Vaticano manuscripto, & concilio Eugenio tertio, c. 4. ubi sic legitur, ante legatur, vitium, vel crimen inceptum.

¶ 3 pars. Quia autem de ecclesia, vel alio quocumque ipsa ecclesia, vel locus, vel cultus, sacerdotibus, & aliis in injuria importaverit, ad infamiam publicam criminis, & in injuria accusabitur, & convictus, & confessus, capitalem poenam tribus promissa servatur: si autem in primo libro calumnia de Episcopo & clericis, in [sic] qui in hoc genere sacrilegii, & in Digestis titul. Ad legem Juliam repetundarum ultimus. Committunt etiam sacrilegium, qui contra sanctitatem aut respectum committunt, aut negligenter offendunt: aut qui de principis iudicio diffident, & aliter a dignis sit, quem principis elegerit: vel qui extra personam qua proximales & civis habentur, officium gerunt, & administrativos desiderant, ut Codicis lib. 9. titulus de legibus. Similiter de iudicio summi Pontificis aliter agantur.

C. XXX. ¶ Nominis est permissio, & Papa statum iudicare, vel ejus sententiam retractare.

Item Nicolaus Papa ceteris Episcopis.

¶ Emine f est de sedis Apostolice iudicio, & illius sententiam retractare permittitur, propter Romanæ ecclesie primatum. Chelii, beato Petro Apoitolo divinitus collatum.

¶ Epistola, ex qua hoc caput est sumptum, &c.

a Et in conc. Trevisano, c. 13. & in conc. Lugdunensi de homicid. lib. hominis. l. 27. Panorm. l. 4. c. 11. Bur. l. 6. c. 139. Ivo p. 10. c. 9. & 124. Similia quædam, b Ivo p. 10. c. 139. c d. g. & al. gerat. d Pam. l. 1. c. 140. e al. gerat. d Pam. l. 1. c. 140. f vera lectio in glossa. Pam. l. 4. c. 10.

quæ ecclesiarum facultatibus nunquam computata fuerant. Si-
militer si Abbas vel Episcopus aliquam habuerit, quæ in ecclesiasti-
cis facultatibus nondum sunt adnumerata, exemplo beati Iohannis
deus hereditatis ob lata verè ecclesia reuincat. & sequitur a cr-
ginali exemplum, quæ eadem quæ oblata sunt, laudabiliter red-
denda sunt.

C. XIII. ¶ Non debet ecclesia suscipere,
quæ suo exheredato sibi offe-
runtur.

Sic enim Augustinus b in sermone 2. de
vita clericorum.

Quicumque vult exheredato filio heredem facere,
ecclesiam, quæ alterum, qui suscipiat, non Augu-
stinum: imò, Deo propitio, nullum inueniet. d Quam
laudabile factum sancti & venerandi Episcopi Aurelii
Cathagenensis: quomodo implevit os omnium, qui sci-
unt, laudibus Dei? Quidam enim cum filios non habe-
ret neque speraret, res suas omnes (retento sibi usufructu)
donauit ecclesie. Nati sunt ei filii postea: & reddidit
Episcopus nec etiam opinanti illi, quæ donauerat. Im-
poterat habere Episcopus non reddere, sed iure fori,
non iure poli. e

Eæ quæ aliquando oblata iure & laudabiliter redduntur. Ve-
rantamen non hoc exemplo recedenti sua reddenda monstrantur.
Aliud est enim in professione sua vite persistere, aliud à proposito
sua uoluntate recedere. Si sanctus Aurelius degenis in laicali ha-
bitu oblata reddidit, non potest oblatorem filios accipere, non ideo in
episcopatum eandem sua reddenda sunt, quibus uultus necessitas
substantur, ut eandem reddere ad ordinem, à quo recesserunt.
Id est, si uoluerit & profectibus iudicatur necessitas, submissis tra-
re, sicut ad Apostolum f nonnumquam redimere, ut expeditius
uoluerit uenire: sicut ecclesia sancti dabo uoluerit, ne discedens
in detrimen præcipitur, ne in perniciem monachorum, aut in-
uincendum monasterii occasione furuon exardefcat, laudabiliter sibi
sua non dærridantur, sed auferri sinantur, quam ab illo ipsa reser-
uatur.

CAUSA XVIII.

¶ Valens Abbas consecratus in Episcopatum, prius
monasterio multa contulit, postea in Episcopatu plu-
ra acquisit: cui dum fratres successorem quære-
rent, Episcopus loci sicut electi uolebat insere-
re, ut per ipsum Abbas in monasterio ordinaret: fra-
tes resistunt.

- 1. Queritur prius, an monasterium possit petere, quæ ab Episco-
po acquisita sunt, an episcopatu ecclesia possit sibi vindicare,
quæ monasterio fuerunt tradita g.
- 2. Secundo, an per Episcopum Abbas sit eligendus & ordina-
ndus, an tanquam modo à proprio fratribus sit institu-
endus.

QVÆSTIO I.

Prima questio terminatur in concilio apud Altheum,
in quo sic statutum legitur.
Barthardus lib. 1. cap. 230. citat concilium apud Alth.
Paphie Conrado Rege: item, Ivo part. 5. c. 243. sed exprimit, Al-
theum. Item vero part. 1. c. 216. plura de hoc concilio refert his
uicibus. Rego Conradi piissimi & Christianissimi Regis
quinto congregata est sancta generalis synodus apud Al-
theum (Al. Altheim) in pago Rhetie, præsentem uidelicet
domini Iohannis Papæ Apocrifario, sanctæ Officiensis eccle-
siæ Petro venerabili Episcopo.

a aliter sequitur. b Es firm. 2. al. 23. ad fratres in eremo,
& in concil. Augustin. cap. 112. c Ivo 2. cap. 177. d al-
ter inuenit. e aliter ead. f i. Cor. 7. g al. contra-
dita.

C. I. ¶ Quæ de monacho Episcopus ordinatur, quod
ante consecrationem habuit, monasterio, quid
vero post consecrationem acquisi-
tus, proprie ecclesie re-
linquatur.

Statutum est, & rationabiliter secundum sanctos Pa-
tres à synodo confirmatum, ut monachus, quem cano-
nica ecclesia à iugo regulæ monachice professionis absoluit,
& sacra ordinatio de monacho Episcopum facit, uelut legi-
timus hæres paternam filii hereditatem postea iure vindicandi potestatem habeat: sed quidquid acquisierat, uel
habere uisus fuerat, monasterio relinquat, & Abbatibus suis,
qui fuerat secundum regulam sancti Benedicti, arbitrio.
Postquam enim Episcopus ordinatur, ad altare, ad quod
sanctificatur, & titulatur b, secundum sacros canones,
quod acquirere poterit, restituit.

QVÆSTIO II.

Secundam uero questionem terminat auctoritas Toletani
concilii 4. c. 30. dicens.

C. I. ¶ Abbatem & alia officia per Episco-
pos debent institui.

Hoc tantum sibi in monasterio vindicent sacerdotem,
quod præcipiunt canones, id est, monachos ad con-
uersionem sanctam præmonere, Abbates, aliaque officia
infinuere, atque extra regulam facta corrigere. Quod
si aliquid in monachis canonibus interdicitum præsum-
pserint, aut usurpare quidpiam de monasterii rebus ten-
tauerint, non debeat ab illis sententia excommunicatio-
nis.

2 ps. Excerpta Gregorius scribit Casario Arimonesi Episcopo.

C. II. ¶ Congregatis monasterii, non Episcopus,
aut aliquis extraneorum, Abbatem
instituat.

I. Abbas in monasterio non per Episcopum, aut per ali-
quem extraneorum ordinetur: neque ab Episcopo
Missæ sibi celebretur, ut nullæ ecclesie subiciatur.

¶ Huius capituli eadem est sententia ac sequenti, in quo sunt
ipsa B. Gregorii uerba. Itaq; hæc uidentur summa quædam se-
quentis: & propterea in aliquot uetustis exemplariis non sunt dis-
tincta.

C. III. ¶ De eodem.

Idem eodem Casario Episcopo, lib. 4. epist. 43.
sui cap. 57.

I. Abbatem cui libet c monasterio non alium, sed quem
dignum moribus atque actibus monachice discipli-
næ communi consensu congregatio tota poposcit, ordi-
nari d volumus. Missas autem publicas per Episcopum
uel clericos in e monasterio fieri omnimodo prohibe-
mus.

¶ Vel clericos] Verba hæc non leguntur apud B. Gre-
gorium: omninoq; nouissima uidentur consilio immutata à col-
lectore.

C. IV. ¶ Ille debet Abbas institui, quem sua
congregatio, & possessionis domi-
nus ordinare poposcit.

Item Pelagius Papa Mellano Subdiacono
II. Abbatem f in monasterio illum uolumus ordina-
ri quem sibi de sua congregatione & monacho-
rum electio, & possessionis dominus, & (quod magis
obseruandum est) ordo uitæ, ac meritum poposcit ordi-
nari.

a Barthardus l. 1. c. 231. Ivo p. 1. c. 243. b al. instituitur.
c aliter eodem.] orig. d al. uolumus te ordinare.] orig.
e aliter illic.] orig. f Anst. 7. c. 174. Polyc. l. 3. tit. 11. & l. 4.
tit. 33. Pann. l. 3. c. 168. Ivo p. 7. c. 24.

